

¶ RESECARE ad uiuum.

R Esecare ad uiuum est per translationem dictum ab ijs qui uel ungues usq; ad uiuum, uel arbores usq; ad radices resecant. Id postea dictum & ad eos transfertur, cū qd nimium ad regulam reuocamus. *to nōsse vhoertem*

Cicero de amicitia: Neq; id ad uiuū resecō ut ij, qui hęc subtilius differunt.

¶ SCRIBERE mea, tua, sua manu, non propria.

S Cribere mea manu, sua manu, non propria manu, quod nusq; apud bonos autores reperitur.

Cicero Attico: Anteq; aliquo loco confedero, neq; longas à me, neq; semper mea manu literas expectabis.

Eidem: Obsignaram iam epistolam meā, quā puto te modo perlegisse scriptam mea manu.

Eidem: Ipse in Tusculano me referre in commētarium mea manu uoluit, qd' idē in Asia mihi sua manu scriptū dedit.

Eidem: Nunquā ante arbitror te epistolam meam legisse, nisi mea manu scriptam.

Eidem: Hęc mea manu.

Eidem: Noli putare pigritia facere me, quod non mea manu scribam.

Eidem: Alteram tibi eodem die epistolam dictaui, & pridie dederam mea manu longiorem.

Ibidē: Accepi aliam alia iucundiolem: quæ quidem erant tua manu.

Idem Q. fratri: Cum scripsissem hęc infima, quæ sunt mea manu:

Ibidē: Hęc int' coenā dictaui Tirōi, ne mirere alia manu esse.

Idem.

Idem in Catilinam: Legimus literas, & scriptū ipsius manu.
Idem Appio Pulchro: Ad te statim manu mea scriptas literas misi.

Brutus Ciceroni: Superioribus literis mea manu scripsi.

Scauola de donationibus, lege, Ad eum: Hac epistola manu mea scripta notum tibi facio.

Idem de legatis, lege, Cum quis: Testamento facto manu sua ita cauit.

Paulus de Publicanis & uectigalibus, lege, Si publicanus: Si gnificentur ipsi libello manu sua subscripto.

Calistratus ad legem Corneliam, de falsis, lege, Diuus Claudius: Si modo post eam scripturam manu sua testator testamento codicillisue subscriperit.

Marcellus, Si quis aliquē testium, lege, Diuus Seuerus: Sua manu signatos Codicillos ualere uelit.

Papinianus de testamētaria tutela, lege, Ex sententia: Patris uoluntas hoc ipsum manu sua declarantis.

Vitruuius: Quod etiam ipse sua manu dicitur fecisse.

T. Liuius de bello Punico: Fœdera, Amilcaris scripta manu.

Idem de bello Macedonico: Polisenidas sua manu scripsit.

Ibidem: Iudicia manu sua testata daret.

Ibidē: Ausa dicere se omnes sua manu potius interfectorā.

Ouid. in Episto. Didonis: Ipsa sua Dido concidit usa manu.

¶ STVDEO illam rem.

Studere illi rei, uulgare est. Studere autem illam rem, minus obseruatum, non caret gratia & uenustate.

Plautus in Milite: Magis metuant, minus has res studeant.

Cicero in Anto. Vnum sentitis omnes, unum studeatis.

Idē de reditu suo: Cū uero literas studere incipit, & helluo
immanis cū Græculis philosophari, tamē est Epicureus.

Idem de finibus bonorum & malorum: Vel illud quod stu-
det facere possit ornatius.

Idem in Tusculanis: Hæc cum disputant, hæc student.

Horatius: Hoc studet unum.

¶ SVBSCRIBERE.

S Vbscribere causæ, & subscribere causam, apud bonos il-
los autores frequenter reperitur. Differentiam autē quæ
inter sit, pauci (ut arbitror) consyderauerunt. Ego uero quid
de re hac ex multa lectione collegerim, paucis perstringā.
Subscribere causæ, certo modo dicendi id erat, cum nomen
alicuius deferebatur. Accusatores apud iudices se reorum
accusationibus subscribebant, ut q sic subscriberent, ad talio-
nis pœnam tenerētur, si inique accusassent, & nisi intra spa-
cium triginta dierum causam prosecuti fuissent. Iudices ue-
ro subscribebant causam, ppter quā rei accusabātur. Quæ
omnia infra scriptæ autoritates apertius demonstrabunt.
Cicero de arte Rhetorica: Cum uenefici cuiusdam nomen
esset delatum, & quia parricidij causa subscripta esset, extra
ordinem esset acceptum. & infra: Id autem si damnaretur
fieri necesse esset, quoniam & id causæ subscriptum, & ea re
nomen extra ordinem sit acceptum.

Ouidius de tristibus: Neue precor magnæ subscribite Cæsa-
ris iræ.

Paulus de Accusatoribus, lege, Libellorum: Item subscribe-
re debet is, qui dat Libellum, uel alius pro eo si literas ne-
sciat. & subdit: Sed intra quod tempus uidebimus, & utiq;

xxx. dies utiles obseruandi sunt.

Vulpianus de accusationibus & inscriptionibus, lege: Sicuti crimen obijciatur præcedere debet in crimine subscriptio.

Quæ res adiuuenta est, ne facile quis profiliat ad accusationem, cum sciat inultam sibi accusationem non futuram.

Asconius Pedianus: Subscripserunt Triario in Scaurum quintus Marius L. filius, & Q. Pacuius fratres cognomine Claudii: qui inquisitionem in Sardiniam, itemque in Corsicam insulas dies tricenos acceperunt,

Idem: Deinde post paucos dies apud Confidium quaestorem, lege, Plautia: Deui, subscriptione ea, quod loca occupasset, & cum telo fuisset: nam duces operarum Milonis accusauerunt Caius Fidius, Gneus Apponius, Gnei filius, Marcus Seius.

¶ Subscribere causam.

Plautus in Penulo: Cras subscribam homini dicam.

Idem tamen dimisit præpositionem sub, cum dixit in Aularia: Ad Prætozem hodie te rapiam, & tibi scribam dicam.

Cicero pro Cluentio: Video igitur iudices animaduertisse Censores in iudices quosdam illius consilij Iuniani, cum istam ipsam causam subscriberent.

Idem in diuinatione in Verrem: Censor Caium Atheium notauit, quod ementitum auspicia subscriberet: ergo fuerit hoc Censoris si iudicabat ementitum.

Idem pro Aulo Cluentio: Nam hæc quidem, quæ de iudicio corrupto subscripserunt.

Ibidem: Leue est quod Censores de cæteris subscripserunt.

Vulpianus de priuatis delictis, lege, Si quis: Tunc subscribere eum

bere eum crimen oportebit.

Asconius Pedianus: Hunc Antonium Gellius, & Lentulus Censores sexennio quo hæc dicerentur, senatu mouerunt: causamq; subscripserunt, quod socios diripuerit, quod iudicium recusauerit, quod propter æris alieni magnitudinem prædia manciparit, bonaq; sua in potestate non haberet.

¶ Subscriptores.

Cicero in diuinatione in Verrem: At uenit paratus cū subscriptoribus citatis, & disertis: est tamē hoc aliquid. Tametsi non est satis: Omnibus enim rebus is qui Princeps est, in agendo ornatissimus, & paratissimus esse debet. Veruntamen L. Apuleiū esse uideo proximum subscriptorē: hominem non ætate, sed usu forensi, atque exercitatione tironem.

Ibidem: Ex illo grege oratorum, qui subscriptionem sibi postularunt, & subdit: Vt mihi non ex ijs, quos mecum adduxerim, sed de populo subscriptor addatur.

Ibidē: Accusabat M. Aquiliū subscriptore C. Rutilio Ruffo. Idem ad Quintum Ciceronem fratrem: Gabinium tres adhuc factiones postulant, Lucius Lætulus flaminis filius, qui iam de maiestate postulauit, Titus Nero cum bonis subscriptoribus, C. Memmus tribunus plebis.

Ad eundem: Gabinus absolutus est: omnino nihil accusatore Lentulo, subscriptoribusq; eius infantius, nihil illo consilio fordidius.

Idem pro L. Murena: Secessionem subscriptorum animaduertebant.

¶ Sed qd sint subscriptores aptius declarat Asconius Pedianus

nus: Subscriptores inq̄ dicuntur, qui adiuuare accusatorem caufidici solent, quos oportet submissius agere q̄ dicit ille quem sequuntur.

¶ SICCVS.

Siccus per translationē non est id quod exhaustus, aut exercitus, ut nonnulli uolunt: sed est ieiunus, sobrius.

Plautus in Asinaria: Ego præter alios meum uirum fui rata ficcum, frugi, continentem.

Cicero in Academicis quæstionibus: Dormientium, & uinolentorum, & furiosorum uisa imbecilliora esse dicebas, q̄ uigilantium, siccorum, sanorum.

Idem pro lege Agraria: Hæc per deos immortales utrū esse uoles consilia siccorum, an uinolentorum somnia: & utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum uidentur.

Horatius: Forum, putealq̄ libonis mandabo siccis.

Idem: Accedes siccus ad unctum.

Idem: Siccis omnia nam dura deus proposuit.

Idem: Libertinus erat, qui circum compita siccus

Lautis mane senex manibus currebat.

¶ STOMACHARI. Stomachor omnia.

Stomachari notum uerbū, est enim indignari, & quasi ex aliquo facto dictōue offendi: ita ut stomachus inde moueatur. Hinc est alius ortus dicendi modus, cū dicitur: Nō sine stomacho illum uidi. Sed in uerbo stomachor præcipue obseruandū est accusatiuo id quandoq; iungi, quandoq; absolute, quādoq; cum præpositione poni.

Terentius in Eunucho: Id adueniens, mecū stomachabar.

Cicero Attico: Stomachor omnia.

Eidem:

Eidem: In quo tamē ille mihi risum magis quàm stomachū mouere solet.

Eidem: Ille uero: sed stomachari desinamus.

¶ SEXCENTI.

S Excentis locis, sexcentos habes tabellarios, & alia huius modi: hoc numero utebantur literati uiri felici sęculi illius cum infinitum, aut prægrandem numerum explicare uolebant.

Plautus in Aulularia: Sexcenta sunt, quæ memorē si sit ociū.

Idem in Bacchidibus: Sexcenta tanta reddam si uiuam.

Idem in Trinummo: Sexcentæ ad eam rem causæ possunt colligi.

Idem in Menechmis: Quin suspirabo plus quæ sexcentū dies.

Titus in Phormione: Sexcentas proinde potius scribito iā mihi dicas.

Cæsar in cōmen. Cum sexcentis deuotis.

Cic. Attico: Sexcētos habes tabellarios.

Eidem: Ne Samplicerani j nostri merita in patriam ad ānos sexcentos maiora uiderentur, quæ nostra.

Eidem: Post à Pompei procuratoribus sexcentis premi cœptus est.

Idem: Multa molesta, discessus noster, belli periculum, militum improbitas: sextenta præterea.

Ibidem: Venio ad epistolas tuas, quas ego sexcētas accepi.

Ibidem: Sexcenta alia scelera moliri.

Eidem: Dignus ille quidem omnium regno, sed per fuliuam sexcenta similia.

Idem in Verrem: Sexcentos præterea ciues.

Ibidem

Ibidem: Possum sexcenta decreta proferre.

¶ SUPPETERE.

Suppetere, & superesse uita dicitur: Pro quo multi suffice
re uita, & barbaris alijs modis dicunt.

Ci. de som. Scipiois: Scribēt fortasse plura, si uita suppetet.

Vergilius: Primus ego in patriā mecū modo uita superfit.

¶ SVpra caput.

SVpra caput, Modus est loquendi, rem quæ ualde urge
at, & immineat significans.

Cicero Octauio: Ecce supra caput homo leuis, ac sordidus,
sed tamen equestri incessu Catienus.

Salustius in Catilina: Dux hostium cum exercitu supra ca
put est.

Vergilius: Olli cæruleus supra caput astitit himber.

T. Liuius ab urbe condita: Cum hostes supra caput sint.

Ibidem: Clamor supra caput hostilis captam urbē ostendit:

¶ STARE per me &c.

STare per me, per te, per illum: Modus est loquendi perele
gans, & multis in locis apud bonos autores celebratus.

Cæsar in commen. Vbi cognouit per Afranium stare, quo
minus prælio dimicaretur.

Titus Liuius ab urbe condita: Per duces, non per milites ste
tisse ne uincerent.

¶ SVPERSEDERE. *und laten*

SVperfedere, cum ablatiuo iungitur, certo modo dicendi
Sid significat quod intermittere.

Plautus: Superfede ijs rebus iam.

Cicero Seruio Sulpitio: Superfedeas hoc labore itineris.

Idem in arte Rhetorica: Exemplorum multitudine superfedendum est.

Cato de re rustica: Litibus familiæ superfedeat.

T. Liuius ab urbe cōdita: Rebus diuinis superfederi iussum.

Ibidem: Tributo, ac delectu superfessum.

¶ STULTVS. Infanus.

Non pauci sunt, qui in uerbo Stultus, stulti nō fiant: nō intelligentes, imo omnino cōfundentes uerbi proprietatem. Stultum enim id pleriq; iam putāt quod infanum: cum inter utrūq; non leue sit discrimen. Est igitur stultus ferè quod rudis, imperitus, ingenio hebes, aut tardus, uel inconstans. Infanus aut, qui nō sanæ, sed alienatæ mentis est.

Plautus in Persa: Nimis hodie stultus es pueriliter.

Idem in Mostellaria: Interdum inepte stultus es.

Terētius in Eunucho: Dñj boni, homo homini qd præstat?

Stulto sapiens quid interest?

Ibidem: Hic homo è stultis infanos facit.

Idem in Andria: Quandoquidem tam iners, tam nullius cōsiliij sum: Seruon fortunas meas me commisisse futili: ergo precium ob stultitiam fero.

Cicero De oratore: Oratoris peccatum si quod est animaduersum, stultitiæ peccatum uidetur. Stultitia autem excusationem non habet.

Ibidē: Quo quidē in genere familiaris noster M. Bucculeius: homo neq; meo iudicio stultus, & suo ualde sapiens.

Ibidem: Neq; uult ita sapiens inter stultos uideri.

Idem pro T. Annio Milone: Negant intueri lucem fas eī qui à se hominem occisum fateatur. In qua tandē urbe hoc
homines.

homines stultissimi disputant?

Idem pro Deiotaro: Et ab homine minime stulto esse cogitatum confingitis?

Idem pro Cluentio: Minus enim stultus est is, cui nihil in mentem uenit, quam ille qui quod stulte alteri uenit in mentem, comprobat.

Ibidem: Adeone erat stultus, ut ille quatum ille uiuebat uita esse arbitraretur?

Idem pro Aulo Cæcinnæ: Tertio ut cum tam stulto haberet.

Idem diffinit quid sit Stultitia in Tusculanis. Stultitiã enim censuerunt inconstantiam, id est sanitate uacantem: posse tamen tueri mediocritatem officiorum, & uitæ communẽ cultum atq; usitatum.

De quo planè loquitur Quidius secundo Fastorũ. Lux quoq; cur eadem stultorũ festa uocetur, Accipe. & subdit:

Stultaq; pars populi, quæ sit sua curia nescit.

Festus: Quirinalia stultorum feriæ dicebantur, quod eo die sacrificabant illi, qui solenni die aut non poterant rem diuinam facere, aut ignorabant.

Venuleius, quod uel clam, lege, Seruius: Ne melioris conditionis sint stulti quam periti.

Horatius in sermo. Stultus & insanus, quid si quis nõ sit avarus? & paulo post:

Stultũ me fateor, liceat cõcedere ueris Atq; etiam insanũ.

Idem: Quæ mala stultitia, & quæcũq; inscitia ueri, Cæcũ agit insanum Chryssippi porticus, & grex Autumat.

Idem. Iuuat enim stultos ratio insanire nepotes.

Idem: Quia me stultitia, quã nõ est genũ unũ, Insanire putas?

X 2 Spero

¶ SPERO & speror, Despero & desperor.

Spero quandoq; actiuum simplex, & sic suum format passiuum: Quandoq; neutrum absolutum.

Plau. in Menech. Dij immortales spem insperatā date mihi.

Idem in Mercatore: Spem speratam cum obtulisti.

Cic. ad Q. fratrem: Siue restitui mur, siue desperamur.

Idem Attico: Breuiloquentem iam me tempus ipsum facit, pacem enim desperaui.

Eidem: Si hæc iam nostra salus cum hac lege desperata erit.

Idem in Catilinam: Essent illi quidem desperandi, sed tamē essent ferendi.

Idem de finibus bonorum & malorum: Aut omnia semper desperantes.

Titus Liuius de bello Macedonico: Hos desperata salus ad rabiem magis q̄ ad audaciam accendebat.

¶ SECUNDVM.

Omissis uulgaribus sensibus de præpositione Secundū ab alijs sedulo notatis, id præferamus, quod latuisse hactenus uidetur. Secundum absentem, secundum præsentē iudicare: ferre sententiam secundum testamentum: secundum te ille mihi ita est, ut sit penè par. Hæc notanda mihi uisa sunt, quæ non ab aliqua ratione, sed sola dicendi consuetudine uariantur. Iudicare absentem secundum præsentem, id est quod diceremus, iudicauit pro absente ac si præsens esset. Ferre sententiam secundum testamētum, hoc est quod diceremus, pro testamēto: uel uulgatius, in fauorē testamēti. Secundum te ille mihi ita est, ut sit penè par: id est secundo loco aut proxime.

Iudicare
absentē se-
cū dū præ-
sentem.
Ferre sen-
tentia secū-
dum testa-
mentum.
Secū dū te
ille mihi ita
est, ut sit pe-
ne par.

Cicero

Cicero ad Q. fratrem: Ille mihi secundū te, ac liberos nostros ita est, ut sit penè par.

Idem de officijs: Proxime autem, & secundum deos homines, hominibus maxime utiles esse possunt.

Idem Attico: Secundum te nihil est mihi amicius solitudine.

Eidem: Nunciauit iam populo pontifices secundum se decreuisse.

Idem De oratore: Quare in hac nostra actione secundū uocem uultus ualet.

Idem in Verrem: Utatur consilio suo: nec cogat ante horam decimam de absente secundum præsentem iudicare.

Varro de re rustica: Insula Gallinaria, quæ est in mari Tusco secundum Italiam.

Vulpianus de Iudicijs, lege: Et post edictum, secundum præsentem iudicabitur.

Marcellus de inofficioso testamento: Si pars iudicatum de inofficioso testamento contra testamentum, pars secundū id sententiam dederit.

Titus Liuius de bello Punico: Secundum has preces tuba signum dedit proficiscendi.

Ibidem: Nec erat gens alia, cuius secundum Gallicos tumultus arma terribiora essent.

Idem: Nos autem qui secundum deos uiolati sumus.

Ibidem: Secundum plebem in litem iudicem dare.

Ibidem: Prætores Siracusani Marcello secundum salutē (ut assolet) scriptum erat recte eum, atq; ordine fecisse.

Idem de bello Macedonico: Romani qui secundū deos plurimum possunt.

Ibidem: Secundū orationem prætoris murmur ortum.

Ibidem: Secundum hæc silentium fuit.

Ibidem: Cum omne humanum genus secundum deos nomen Romanum ueneretur.

Varro de re rustica: Cassius secundum columbinum ster-
cus scribit esse hominis: Tertio caprilum, & ouilum, & asini-
num.

Ibidem: Vt in Umbria, ubi falce secūdum terram succidunt
stramentum.

Ibidem: Hyeme cum hybernant secundum mare.

¶ PRAESUMERE.

QVod ineptissime, ac multa cum barbarie dicitur Præsu-
mere, antiqui sumere, & assumere, quādoq; & arroga-
re dicebant. Nam præsumere aliud est, significat enim an-
tecapere, ut in bonis autoribus. Vergilius: Et spe præsumi-
te bellum. & Horatius:

Tibi quidnam accedit ad istam,

Quam puer & ualidus præsumis molliciem?

Sed iam de sumo & assumo aliquid referamus.

¶ Sumo. *inerte*

Cicero in Catilinam: Quibus ego si me restitisse dicam, ni-
mium mihi sumam, & non sim ferendus.

Idem in Antonium: Tantum ue sibi sumpsit, quia Mylassis
Myrmilonem trucem iugulauit?

Idem Torquato: Sed hoc mihi tamen non sumo, ut te con-
soler de communibus miserijs.

Idem pro Cluentio: Vt tantum mihi sumam, quantum sine
huius periculo præterire non possum.

Idem:

Idem Aulo Cæcinnæ: Nō mihi sumo, ut plus ipse perspiciā,
 q̄ te uidere, & intelligere mihi persuaserim.

Idem Cæsari: Vide quid mihi sumpserim: cœpi uelle ea Tre-
 batium expectare à te, quæ expectasset à me.

Idem Aristo uel Cælio: Sumpsi hoc mihi pro tua in me ob-
 seruātia, quam penitus perspexi, q̄ diu Brundusij fuimus,
 ut ad te familiariter, & quasi pro meo iure scriberem.

Idē p L. Flacco: Deniq; etiā siq̄ sibi alia sumūt, nō repugno.

Idē p Sylla: Quid ergo hoc tibi sumis? dicet fortasse q̄spiā.

Idem pro Planco: Quāq; mihi nō sumo tantū iudices, neq;
 arrogo ut Gn. Planco suis erga me meritis impunitatē con-
 secuturum putem.

¶ Assumo . . . r. arrogo .

Cicero de officijs: Si id mihi assumo, uideor id meo iure quo-
 dammodo uendicare.

Idem pro Sylla: Ego uero iudices non modo nihil mihi as-
 sumo, in quo quispiam repugnet: sed etiam si quid ab om̄i-
 bus conceditur, id reddo, ac remitto.

¶ Scienter .

Scienter aduerbiū à scio, nō id semper significat quod
 uulgo ab om̄ibus putatur, cū dicūt: Scienter fecit, sciēter
 dixit: & addūt etiā aliud insolēs aduerbiū Appensate. Sed
 id est latine sciēter, quod scite, diserte, perite, à sciētia ductū.
 Cicero in Pruto: Quā omnino multa de iure ciuili, quæ qui-
 dem om̄nia cum perite & sciēter, tum breuiter, & expresse,
 & satis ornate, & pereleganter diceret.

Ibidem: Ut enim ex neruorum sono in fidibus quā scien-
 ter ij pulsati sunt, intelligi solet: sic ex animorum motu cernit,
 quid

quid tractandis ijs perficiat orator.

Hircius in comētarijs: Scaphis, nauibusq; longis quinque mobiliter & scienter angustias loci tuebantur.

Titus Liuius ab urbe condita, inscienter etiam posuit cum dixit: Tuba inscienter à Græco inflata.

SCRIPTURA

Magistri
scripturæ.

Scriptura (ut arbitror) ea erat præter alia significata, quã exercebant qui agris, pascuis aut pecoribus præerant: & tam ijs, quã qui portus, aut portoria curabant, uectigalia describentes, aut colligentes, Magistri scripturæ & portus dicebantur.

Plautus in Truculento: Ob meam scripturam pecudem accipit. Deinde respondet Astaphium ancilla: Pleriq; idem quod tu facis faciunt, rem male gerentes: ubi non est scripturæ unde dent, inculant publicanos.

Cicero Attico: Magister scripturæ, & portus quidam L. Carpinatius.

Eidem: Terentius meus necessarius, magnas operas in portu, & scriptura Asiæ pro magno dedit.

Idem pro L. Flacco: Mirandum uero est homines eos, quibus odio sunt nostræ secures, nomen acerbitati, scripturæ decumæ, portorium morti, libenter arripere facultatem lædendi.

Idem in Verrem: In scriptura Sicilia pro magistro est.

Ibidem: Portum autem, & scripturas eadē societas habebat.

Idem pro lege Manilia: Nam cum hostium copiæ non longe absint, & si irruptio nulla facta sit, tamē pecora relinquuntur, agricultura deseritur, mercatorū nauigatio conuiescit.

Ita neq;

Ita neq; ex portu, neq; ex decimis, neq; ex scriptura uectigal conseruari potest.

Asconius: Mancipes sunt publicanorum principes Romani homines, qui quaestus sui causa decumas redimunt, qui pastum, aut pecora publica portorij, aut pecuarij, quorum ratio scriptura dicitur.

¶ Pro scriptura puto scriptū accipi à T. Liuiio Patauino, labente (ut saepe dixi) in barbariem eloquentia Roma. dum ab urbe condita dicit: Neq; eius accipi nomen, quod scriptum faceret, tabulam posuisse, & iurasse se scriptum non facturum: quem aliquando antea desisse scriptum facere arguit Macer Licinius.

¶ SALVÈRE.

Hoc quoq; notare uisum est, quod Cicero Attico scripsit: Saluebis inquit à meo Cicerone.

¶ SPECIES, genus.

Quod Cicero & eius æquales priscam Latinitatem per minima quæq; uerba examinarent, polirent, ac quasi deterfa rubigine, situq; purgarent, uel ex hoc, quod de specie subieci facile cognosci potest. Quod uerbum cum Ciceroni eloquentiæ, ac elegantia magistro non omnino placeret: tametsi & ipse eo nomine quandoq; usus est, formamq; aut partem pro eo introducere mallet. Quæ uerba de ea re, & quoties fecerit, infra posui.

Cicero in Topicis: Species appellant non pessime id quidē, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. Nolim enim (nisi latine quidē dici possit) Specierum & speciebus dicere. Et saepe ijs casibus utendum est, at formis & formarum ue

Y lim. Cū

lim. Cum autem utroq; uerbo idem significetur, commodi-
tatem in dicendo non arbitror negligendam. Genus & for-
mam diffiniunt hoc modo. Genus est notio ad plures dif-
ferentias pertinens. Forma est notio, cuius differentia ad
caput generis, & quasi fontem referri potest.

Idem de arte Rhetorica: Genus est quod plures partes am-
plectit, ut animal. Pars est quæ subest generi, ut equus. Sed
eadem res sæpe alij genus, alij pars esse potest: Nam homo
pars animalis est, Thebani aut Troiani genus.

Idem in Topocis: Forma enim à genere quoad suum nomē
retinet, nunquam seiungitur. & subdit: A forma generis,
quam interdum (quo planius accipiatur) partem licet no-
minare.

Ibidem: Formæ sunt igitur hæ, in quas genus sine ullius præ-
termissione diuiditur: ut si quis ius in legem, morem, æqui-
tatem diuidat. Formas qui putat esse quod partes, confun-
dit artem, & similitudine quadam cõturbat, & non satis acu-
te quæ sunt secernenda distinguit.

Idem de arte Rhetorica: Genus est, quod partes aliquas am-
plectitur: ut cupiditas pars est, quæ subest generi, ut amor,
auaritia.

Idem De oratore: Aut traducta ex parte ad genus nota-
tio.

Ibidem: Tum (ut scis) explicato genere cuiusq; rei, uidendū
est, quæ sint eius generis siue formæ, siue partes.

Idem in Philippica. v. Num latine scit? Num ex Iudicum ge-
nere & forma? Num leges nostras, more sue nouit?

Horatius: Nam genus & formam regina pecunia donat.

Sectari.

¶ SECTARI.

Sectari dare patet quid sit: Sed sectari apros uel simiam aut alias belluas, recondito (ut arbitror) modo loquendi & per transationē, id est quod inuestigare, perquirere, seq. Plautus in Milite: Respondit se sectari simiam.

Terentius in Phormione: Adolescentulum ceruā uidere, fugere & sectari canes.

Vergilius in Bucolicis: Nam dum tu sectaris apros, ego re-
tia seruo.

¶ SVB.

Prepositio hæc Sub, elegancia non caret, cum uulgarem transgressa modum, in alium transit sensum.

Plautus in Perfa: Solet illa recte, & sub manus succedere.

Cæsar in commen. Sub uesperum Cæsar intra hanc fossam legiones deducit.

Idem: Tantam nostri eorum multitudinē interfecerūt, quantum fuit diei spacium, sub occasumq; solis destiterunt.

Idem: Sub uesperum Cæsar portas claudi, militesq; ex op-
do exire iussit.

Cicero Planco: Sub eas statim recitatae sunt tuæ.

Idem ad Q. fratrem: Mense Decembri sub dies festos.

Idem De oratore: Ea quæ sub oculos ipsa non cadunt.

Vergilius: Et sub noctem cura recurfat,

Horatius: Dictitet occultam febrem sub tempus edendi.

Idem: Forte sub hoc tempus castellum euertere Prætor.

Idem: Sub Galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

Idē: An hic peccat sub noctem, qui puer unam Furtiua mu-
tat strigili?

Hircius in cōmen. Ex proximis castellis in frumētarios, sub ipsam lucem impetum fecit.

¶ Notandum etiam est præpositionem hanc, quam plerique uel ablatiuo, uel accusatiuo solis iungi asseuerant, etiam datiuo cum componitur coniungi: ut subscribere causæ, subesse Imperio, subuenire egeno, uel calamitoso, & huiusmodi.

¶ SERVIRE auribus. Dare auribus.

SERVIRE auribus, dare auribus, frequenter apud bonos auctores reperitur: qui modus loquendi nihil aliud certe significat, quam assentari, & eblandiri.

Cæsar in cōmentarijs: Auribus Varri seruiunt.

Trebonius Ciceroni: Noli putare mi Cicero me hoc auribus tuis dare.

¶ SI DIIS placet.

ADMIRANTES antiqui alicuius indignitatem, uel temeritatem, aut indignantes, certo modo loquendi dicebāt, Si dijs placet.

Cicero in Oratore: Etiā Latini, si dijs placet, hoc biennio magistrum dicendi extiterunt.

Idem in Tusculanis: Qua gloria cōmotus Epicurus exoritur, cui etiam, si dijs placet, uidetur semper sapiens beatus.

T. Liuius ab urbe cōdita: Perpetuos, si dijs placet, tribunos.

Ibidem: Quin etiam, si dijs placet, nephas aiunt consulē plebeium fieri.

Idem de bello Macedonico: Nos, si dijs placet, iam Rempublicam etiam capeffere eas patimur.

Ibidem: Non societatem modo, sed si dijs placet, affinitatē etiam pepegesti:

Ibidem;

Ibidem: Qui nunc nos, si dijs placet, accusatis.

¶ SATIN saluæ? *an ne satis saluæ res sint*

Modus loquendi apud ueteres, cum quid turbati interrogabant, An satis saluæ res essent?

Terentius in Eunucho: Hem quid est? quid trepidas? satin saluæ?

Titus Liuius ab urbe condita: Quæretiq; uiro, satin saluæ? minime inquit.

Ibidem: Satin saluæ inquit Luci Voluni, ut sese in Samnio res habent?

Ibidem: Percunctatus satin saluæ?

Idem de bello Macedonico: Cum pater satin saluæ res interrogaret.

¶ SARTA tecta quid sint, & quid sit ea exigere.

Adagiū

Sarta tecta, sine copula plerūq; posita comperi, à Sarcio & tego certo modo dicēdi deducta, ut infra ostenditur.

Cū enim ædificia publica, ædes sacræ, & alia loca, & opera publica redemptoribus locabantur: præcipua inter cætera conditio apponebatur, curarent ut sarta tectaq; essent, id est bene prouisa, aut reparata. Quod uero redemptores ex locato debebant cum exigebatur, sarta tecta exigere dicebantur. Quandoq; per trāslationem ea uerba sarta tecta usurpantur.

yn daeken vand wæden

Plautus in Trinummo: Sarta tecta tua præcepta usq; habui mea modestia.

Cicero Cælio: Hoc mihi da, atq; largire, ut Marcum Curium sartum & tectum (ut aiunt) ab omni incommodo, detrimento, molestia, syncerum integrumq; conserues.

Y 3 Idem

Idem oratione ante exilium: Qui numini deorum consecratum sartum tectum ab omni periculo conseruauit.

¶ **Sarta tecta simplicia.**

Plautus in Mostellaria: Non uideor mihi sarcire posse ædes meas, quin totæ perpétuo ruant.

Cicero Bruto: Quorum quidē omnia commoda, omnesq; facultates, quibus & sacra conficere, & sarta tecta ædium sacrarum, locorumq; communium tueri possit, consistunt in ijs uectigalibus.

Idem in Verrem: Cum cōsules ædes sacras locauissent, neq; potuissent omnia sarta tecta exigere.

Ibidem: Eundemq; te memini, Censorias quoq; leges in sartis tectis exigendis tollere.

Ibidem: Verumetiam in ijs sartis, tectisq; damnata est.

Vulpianus de officio Procōsulis, lege, Si in alicuius ædes sacras, & opera publica circūire inspiciendi gratia, an sarta tecta sint, uel an aliqua refectione indigeant.

Cælius de usufructu: Hactenus tamē ut sarta tecta habeat, si qua tamen uetustate corruissent, neutrum cogi reficere. & subdit: Vnde Cælius de modo sarta tecta habēdi quærit.

¶ **TEMPVS.**

Ante tempus, post tempus, ad tempus, per tempus, in tempus, in tēpore, primo quoq; tēpore, primo quoq; die, pro tēpore, p re, pro loco, uno tēpore: Hos, & alios dicēdi modos, mira, elegantiq; uarietate perfecta illa Latinitas condidit. Si quis ea, quæ infra posui diligenter legerit, sine alio interprete per se satis intelliget.

Ad tempus